KVALITETSUDVIKLING VIA IDENTIFIKATION AF CENTRALE FAKTORER I STUDIEMILJØ OG UNDERVISNING

Styrket trivsel og mindre frafald på universiteter

DANMARKS EVALUERINGSINSTITUT

Baggrund

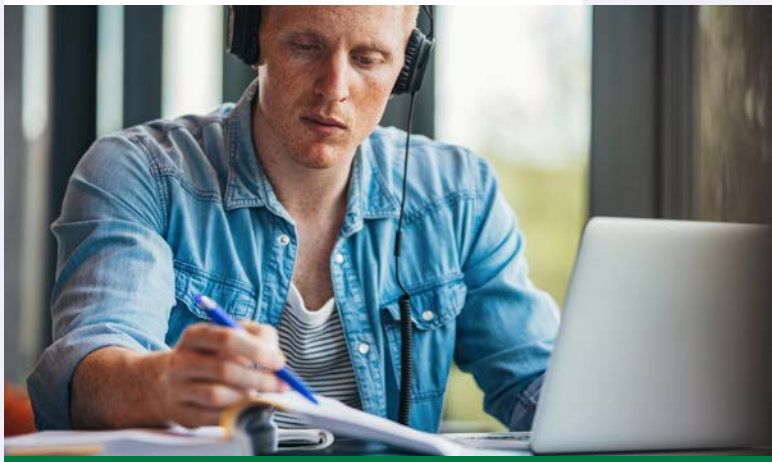
Universiteterne oplever aktuelt en øget mangfoldighed blandt de studerende. Hvordan håndterer de denne udvikling, og hvordan arbejder de generelt med at fremme trivsel og gennemførelse for de studerende? Det vil EVA over en femårig periode undersøge med støtte fra Novo Nordisk Fonden og med tæt inddragelse af centrale aktører.

Mange uddannelsessteder arbejder allerede i dag med at fremme de studerendes trivsel og gennemførelse. Samtidig ser vi aktuelt en øget mangfoldighed blandt de studerende, herunder en markant stigning i andelen af de studerende, der får specialpædagogisk støtte (SPS) i forbindelse med et bredt spektrum af vanskeligheder som ordblindhed såvel som psykiatriske diagnoser mv.

Hvordan udviklingen med den mangfoldige studenterpopulation opleves, og hvilke erfaringer der er med de forskellige tiltag i undervisningen og studiemiljøet bliver sjældent undersøgt systematisk. Mere generelt mangler der et vidensgrundlag og et fælles sprog om de konkrete udfordringer og muligheder, som universitetsuddannelserne har, og om hvordan de gennem arbejdet med undervisningen og studiemiljøet kan styrke trivslen og gennemførslen blandt de studerende.

EVA vil i 2024 påbegynde et femårigt projekt baseret på midler fra Novo Nordisk Fonden for at skabe et vidensgrundlag om og konkrete redskaber til brug for arbejdet med trivsel og gennemførelse på universitetsuddannelserne. Ambitionen er at være med til at igangsætte en mere systematisk videns- og erfaringsudveksling, læring og udvikling inden for og på tværs af de enkelte universitetsuddannelser i forhold til at fremme trivsel og gennemførelse.

Projektet er støttet af Novo Nordisk Fonden med bevillingsnummer NNFSA0085049

Projektet skal besvare følgende overordnede spørgsmål:

Hvordan kan universitetsuddannelser fremme trivsel og gennemførelse på uddannelserne via et systematisk arbejde med kvalitet i studiemiljø og undervisning?

Projektets design

EVA vil gennemføre projektet i tre faser, der hver består af forskellige delanalyser og aktiviteter.

Fase 1: Opsamling og analyse af eksisterende viden

- **et litteraturstudie,** som identificerer elementer i og principper for gode studiemiljøer og god undervisning med betydning for trivsel og gennemførelse.
- **en analyse af eksisterende register- og surveydata**, der undersøger forskellige forholds betydning for studerendes trivsel og frafaldsrisiko.

Fase 2: Vidensopbygning om universiteternes aktuelle praksis (2024-2027)

- **en national spørgeskemaundersøgelse** blandt ledere, undervisere og studerende om, hvordan de oplever det nuværende studiemiljø og undervisningen. Undersøgelsen skal derudover belyse, hvad de forstår ved, og hvordan de arbejder med at skabe gode studiemiljøer og god undervisning, og hvad der fremmer og hæmmer dette.
- **et casestudie** baseret på dybdegående interviews med ledere, undervisere og studerende, der kan skabe ny viden om, hvordan de oplever studiemiljøet og undervisningen, og hvilke elementer og principper i studiemiljøet og undervisningen de oplever som fremmende og hæmmende for trivsel og gennemførelse.
- **udvikling og validering af måleredskab samt kortlægning.** Med udgangspunkt i de forudgående analyser udvikles et måleredskab, der kan måle elementer i gode studiemiljøer og god undervisning set fra både de studerendes og undervisernes perspektiv. Redskabet skal både bruges til at tage temperaturen på studiemiljø og undervisning i form af en national kortlægning og være et arbejdsredskab, som ledere og undervisere kan anvende efterfølgende.

Fase 3: Udviklings- og afprøvningsfase (år 2027-2028)

- **udvikling af arbejdsredskaber og workshopformater til ledelse, undervisere og studerende.** Arbejdsredskaberne vil udover ovennævnte måleredskab også bl.a. være et inspirationskatalog og en visuel oversigt over de identificerede elementer og principper for skabelse af kvalitet i studiemiljø og undervisning. Workshopformaterne vil være drejebøger for workshops, der skal understøtte uddannelsesinstitutionerne i øget opmærksomhed og viden om, hvad der i undervisning og studiemiljø fremmer trivsel og gennemførelse, og hvordan uddannelsesinstitutionerne konkret kan omsætte dette til handling.
- **afprøvning af arbejdsredskaber og workshopformater** på et antal uddannelser med inddragelse af ledelse, undervisere og studerende.

Formidling og målgrupper

EVA vil involvere en række relevante aktører og formidle resultater til både praksis og policy

Formidling til centrale aktører og til offentligheden i udvalgte formater

EVA vil i tæt samarbejde med centrale aktører arbejde med, at den opnåede viden bringes i spil hos beslutningstagere og anvendes i praksis. Det vil ske i nøje udvalgte formater, der taler til målgruppen, og kan eksempelvis være rapporter, workshops, temadage/webinarer, deltagelse på seminarer, SoMe-aktiviteter, podcast og magasiner.

Involvering af interessenter, eksperter og sektorrepræsentanter

EVA vil fra begyndelsen og undervejs i projektet have fokus på udvikling, forankring og formidling af projektets resultater og produkter gennem tæt involvering af interessenter, eksperter og sektorrepræsentanter. Projektet vil udvikle systematisk viden med sektoren og for sektoren. Det skal sikre, at den viden, der skabes, bliver så relevant og anvendelig som muligt, ligesom det skal bidrage til at udbrede kendskabet til og brugen af resultaterne.

Konkret vil EVA involvere gennem:

- → **Et advisory board på politisk-strategisk niveau** med fx dekaner/rektorer fra udvalgte uddannelsesinstitutioner samt repræsentanter for studerendes organisationer, faglige organisationer mv. for at sikre opbakning og prioritering i sektoren.
- → **Et fagligt ekspertpanel** med deltagelse af fem videnspersoner med relevant ekspertise – med deltagelse af tre danske, en norsk og en svensk ekspert for at kvalificere metodetilgange og analyser.
- → **Sektorrepræsentanter,** der kan kvalificere projektet, sikre at det vækker genklang i sektoren og agere ambassadører i sektoren efterfølgende.
- → **Deltagelse af studerende, undervisere og institutionsledere,** foruden organisationer, i interviews, surveys og workshops i forskellige faser af projektet.

Relevans for praksis og policy

Projektet vil give værdi for praksis og policy på følgende måder:

Praksis

- Uddannelsesledelser understøttes i mere systematisk og vidensbaseret arbejde med studiemiljøet (organisatorisk og socialt) og understøttelse af undervisningen.
- Undervisere understøttes i at udvikle egen undervisning og kontakt til studerende.
- Studenterorganisationer og aktive studerende understøttes i at samarbejde med uddannelsesledelserne og undervisere med henblik på at forbedre studiemiljø og undervisning.

Policy

- Viden om, hvordan studentersammensætningen er, og hvordan ledere, undervisere og studerende oplever undervisningen og studiemiljø ift. at fremme og hæmme trivsel og gennemførelse.
- Viden om, hvordan forskellige rammevilkår fremmer og hæmmer det systematiske arbejde med kvalitet i studiemiljø og undervisning.

Temaer i projektet

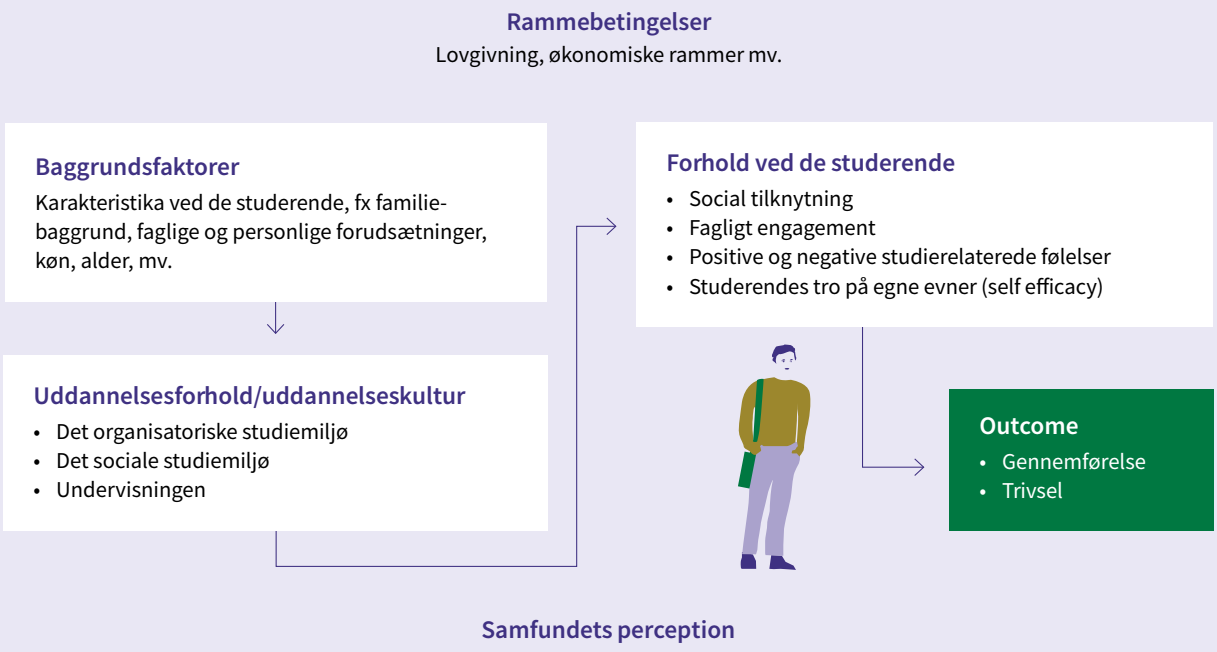
Projektet ser på studiemiljø og undervisning med en gennemprøvet forandringsteori

Med vores foreløbige viden om uddannelsesforhold vil vi her fremhæve tre væsentlige dele af universitetsuddannelserne, som projektet vil fokusere på:

- **Det organisatoriske studiemiljø** – dvs. hvordan uddannelserne er tilrettelagt i forhold til antallet af undervisningstimer, lokaleforhold, holddannelse, eksamener, information til de studerende, krav til de studerende (mødepligt, ugeplaner mv.), screening ved studiestart, koordination mellem undervisere m.v.
- **Det sociale studiemiljø** – dvs. relationerne mellem undervisere og studerende samt mellem de studerende indbyrdes.
- **Undervisningen** – dvs. den måde, selve undervisningen foregår på, med mere eller mindre vægt på aktiv deltagelse, det faglige niveau og den faglige formidling, tydelighed, feedback, hvorvidt der opbygges et trygt rum til at turde fejle, anvendelse af gruppearbejde i undervisningen mv.

For at sikre en relevant tilgang vil projektet tage udgangspunkt i en forandringsteori, som er illustreret i nedenstående figur. Forandringsteorien er baseret på teoretiske tilgange og modeller, som EVA med succes har anvendt og afprøvet i tidligere undersøgelser. Forandringsteorien viser, hvilken betydning kvaliteten, operationaliseret i en række forskellige faktorer, har for de studerendes gennemførelse og trivsel.

Betydningen af faktorer for trivsel og gennemførsel på universiteterne

Baggrundsfaktorer er forhold, som uddannelsesinstitutionerne ikke kan påvirke, men som de skal agere under. 'Uddannelsesforhold' og 'Forhold ved de studerende' beskriver de faktorer, som vi i dette projekt anser for at være centrale for at fremme kvaliteten af uddannelserne, og de vil derfor være i fokus i projektet. Særligt uddannelsesforholdene kan institutionerne selv forme og udvikle. Forhold ved de studerende påvirkes direkte af uddannelsesforholdene såvel som de øvrige faktorer i modellen. Boksen 'Outcome' viser udfaldet i form af trivsel og gennemførsel.

Produkter

EVA formidler viden fra projektet gennem forskellige typer af produkter, der vil blive særligt målrettet forskellige brugere, herunder uddannelsesinstitutionerne og policy-niveauet.

Afrundende rapport med overblik

- Den afrundende rapport samler op på undersøgelsens forskellige dele og præsenterer et overblik over de væsentligste indsigter. Rapporten gør også rede for undersøgelsens baggrund, formål, design og metode

Delrapporter

Der udarbejdes en række delrapporter om de forskellige elementer i programmet, som vil blive offentliggjort løbende i forbindelse med, at de færdiggøres. Herunder:

- Opsamling på litteraturstudiet om elementer i og principper for god undervisning og gode studiemiljøer pba. forskning
- Resultater af analyse af eksisterende data: om sammensætningen af de studerende og forskellige faktorers forklaringskraft ift. de studerendes trivsel og frafaldsrisiko (EVA medfinansiering)
- Resultater fra spørgeskemaundersøgelser om lederes, underviseres og studerendes oplevelser af og arbejde med studiemiljø og undervisning samt koblingen til trivsel og gennemførelse
- Resultater af caseundersøgelse på tværs af uddannelser: om lederes, underviseres og studerendes oplevelser af og arbejde med trivsel og gennemførelse samt koblingen til trivsel og gennemførelse
- Uddannelsesspecifikke rapporter med resultater for de enkeltuddannelser, der indgår i caseundersøgelsen
- Kortlægning af studiemiljø og undervisning på baggrund af måleredskab
- Rapport om sammenhængsanalyser på baggrund af måleredskab
- Dokumentation af valideringsanalyser ifm. udvikling af måleredskab

Måleredskab

Valideret måleredskab til måling af centrale elementer i studiemiljø og undervisning.

Arbejdsredskaber til arbejdet med studiemiljøet og undervisningen

Arbejdsredskaber, der kort beskriver elementer og principper for gode studiemiljøer og god undervisning. Arbejdsredskaberne inddrager den systematiske viden om elementer i og principper til at fremme trivsel og mindske frafald. Eksperter og sektorrepræsentanter inddrages tæt i udviklingen af redskaberne. Redskaberne vil omfatte følgende:

- visuel oversigt
- inspirationsmateriale
- vejledning til anvendelse af måleredskab.

Workshops med udgangspunkt i arbejdsredskaber, herunder udvikling af workshopformater

EVA vil udvikle workshopformater og gennemføre skræddersyede workshops med de 20 uddannelser, som medvirker i caseundersøgelsen. Disse skal med afsæt i arbejdsredskaberne identificere, hvor den enkelte institution skal sætteind for at fremme trivsel og gennemførelse, og hvad institutionen konkret skal gøre ift. det organisatoriske studiemiljø, det sociale studiemiljø og undervisningen. De forskellige workshops vil virke som katalysator for, at redskaberne vil blive brugt af uddannelser efterfølgende og igangsætte systematiske processer ift. udvikling af studiemiljø og undervisning.

DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk

© 2023 Danmarks Evalueringsinstitut
Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

ISBN tryk: 978-87-7182-713-2
ISBN www: 978-87-7182-712-5

Design og illustration: Essensen
Trykt hos Stibo Complete A/S
Foto: iStock